

DE PLATE V.Z.W.

TIJDSCHRIFT VAN DE OOSTENDSE HEEMKRING "DE PLATE"

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming.

Aangesloten bij de KULTURELE RAAD OOSTENDE en het WESTVLAAMS VERBOND VAN KRINGEN VOOR HEEMKUNDE.

Statuten gepubliceerd in de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en gewijzigd volgens de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 15 mei 1975 nr. 3394 en nr. 3395, de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 4 december 1986 nr. 31023 en de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 5 oktober 1989 nr. N 13422.

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen.

JAARGANG 20

Nr. 4

MAAND april 1991

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

A. VAN ISEGHEM
IJzerstraat 1
8400 OOSTENDE

PENNINGMEESTER

J.P. FALISE
H. Serruyslaan 78/19
8400 OOSTENDE

SECRETARIS

J.B. DREESEN
Rode Kruisstraat 4
8400 OOSTENDE

REKENING

750-9109554-54 of
000-0788241-19

IN DIT NUMMER

- blz. 137 : J.B. DREESEN : Toponymie van 's Heerwoutermans Ambacht (3).
- blz. 140 : F. HUBRECHTSEN : Het visje wordt duur betaald....
- blz. 142 : O. VILAIN : Edouard Dubar (1830-1879).
- blz. 143 : I. VAN HYFTE : Het bureau van weldadigheid.
- blz. 145 : G. VAN DUUVENBODEN : Jazz in Oostende 1945-1980.
"Festival Européen du Jazz" 15 augustus 1948.
- blz. 150 : A. SMISSAERT (+) : Oostende tijdens de eerste wereldoorlog (18).
- blz. 156 : A. SWYNGEDAUF : Ostendiana.
- blz. 157 : J.G. DE BROUWERE : Tafelen te Oostende in 1933.
- blz. 159 : E. LIETARD : Oostendse numismatiek.
- blz. 162 : J.P. FALISE : Boekbespreking : "White Plumes Astern".
- blz. 163 : N. HOSTYN : Architecten en architectuur te Oostende tijdens het interbellum (12).

TEKST OVERNAME STEEDS TOEGELATEN MITS BRONOPGAVE

Ingezonden stukken mogen nog NIET gepubliceerd zijn

APRIL - ACTIVITEITEN

De Oostendse Heemkring "De Plate" heeft de eer en het genoegen zijn leden en andere belangstellenden uit te nodigen tot de hiernavolgende activiteiten.

A. STRANDWANDELING OP DE LAAGWATERLIJN

Deze strandwandeling gaat door

op zaterdag 13 april 1991 om 16 uur

onder leiding van mevrouw Rika GOETHAELS, bestuurslid van de Strandwerkgroep, een vereniging voor mariene biologie.

Wij verzamelen aan het NOORDZEEAQUARIUM op de Kaai om 15u45.

Rika GOETHAELS studeerde af als lic. Germaanse filologie aan de R.U.G. in 1988, met als thesis "De Oostendse dialectbenamingen van zeeorganismen". Ze is reeds 10 jaar lid van de Strandwerkgroep waarvan 9 jaar als bestuurslid.

Op deze wandelvoordracht krijgen wij een uiteenzetting van het leven op strand, golfbrekers en in de zee. Meer in het bijzonder leren we kijken naar wat er aangespoeld is langs de laagwaterlijn en in de vloedlijn en welke organismen er om een golfbreker leven. Meteen krijgen we dan uitleg over de levenswijze van deze organismen. Het geheel wordt gekruid met een reeks wetenswaardigheden over kwallen, zeepokken, zeesterren, krabben...

Na de strandwandeling verplaatsen we ons naar het V.V.F. lokaal in de Dr. Colensstraat 6, voor de projectie van twee korte diareeksen. Deze diareeksen, die als titel "Zee vol water" meekregen, zijn een reeks poëtische makro-opnamen, met aangepaste muziek, van zaken die op de laagwaterlijn te vinden zijn. Deze 2 reeksen werden gerealiseerd door ons geacht medelid de heer Georges VAN DUYPENBODEN en worden ons in overvloeiing voorgesteld door een even geacht medelid, de heer Valère PRINZIE.

U merkt het wordt een tweeledige activiteit om van te snoepen. Iets dat U zeker niet moogt missen. Gelieve rekening te houden met de weersomstandigheden en vergeet niet een paar flinke schoenen of rubberlaarzen aan te trekken. Men zegge het voort en tot zaterdag 13 april.

B. AVONDVOORDRACHT MET MUZIKALE BEGELEIDING

op donderdag 25 april 1991 om 20u30

spreken wij dan af in het V.V.F. lokaal, Dr. Colensstraat 6, voor een voordracht met als onderwerp :

DE VOLKSMUZIEK IN VLAANDEREN

met als spreker niemand minder dan de heer Herman DEWIT van de Volksmuziekgroep 't Kliekske.

Herman DEWIT interesseert zich sinds 1965 voor volksmuziek. Hij is een verwoed verzamelaar van volksliederen, -melodieën en -instrumenten die hij zelf ook bouwt.

Hij heeft deze kennis, samen met de overige leden van de Volksmuziekgroep 't Kliekske, via optredens in zalen en op radio en T.V. verspreid. Dat had mede tot gevolg een hernieuwde belangstelling in Nederland en Vlaanderen voor de streekeigen volksmuziek.

Samen met zijn vrouw, brengt hij ons vanavond een uiteenzetting over onze traditionele muziek, toegelicht met liederen en muzikale voorbeelden op zelfgebouwde instrumenten als : doedelzak, rietfluit, hommel, draailier, fijferfluit, enz...

U hoort het al het wordt een beste avond, gebracht door iemand die al jaren lang een vooraanstaande is uit onze wereld van de volksmuziek. Zoals steeds is de toegang vrij en kosteloos ook voor niet leden. Men zegge het voort.

J.B. DREESEN

TOPONYMIE VAN 'S HEERWOUTERMANS AMBACHT (3)

31ste Begin. Sinte-Mariakerke

door J.B. DREESEN

Het 31ste Begin van 's Heerwoutermans Ambacht omvatte het westelijk deel van Mariakerke, het gedeelte dat over de Groote Sluisvliet lag (1).

Waar het oorspronkelijk bij 's Heerwoutermans Ambacht hoorde werd het na het Beleg van Oostende (1601-1604) ingelijfd bij het Camerlinckxambacht (2).

Volgens de in de referte aangehaalde Ommeloper (1559) luidde de omschrijving van de grenzen van het 31ste Begin als volgt :

"Begginnende noordtwaert over vanden voors(eide) sticke, noordt over TESTEREPEVLIETKIN. Tusschen TESTEREPEVLIETKIN ande zuudts(yde), den DYCKERSGRACHT ende DUNE al ande noordts(yde), metten westhende ande CLEENE ZYDELINGHE jehens TGESCHIET VANDEN AMBOCHTE, ende metten oosthende ande GROOTE SLUISVLIET, metten noordtoosth(ende)r an SHEERWOUTERMANS SLUUS, ende es thouc(x)kin daer de kerke ende t(d)orp van Sinte Mariakerke in staen".

Laten we even de grenzen van dit gebied situeren op een hedendaagse kaart.

NOORDT OVER TESTEREPEVLIETKIN. In een vorige bijdrage identificeerden wij (naar Dr. Ir. AMERYCKX) het Testereepvlietkin als het, praktisch volledig verdwenen, Albertusgeleed (3). Sinte-Mariakerke lag daar ten noorden van en zuidelijk van den DYCKERSGRACHT ende DUNE.

De DYCKERSGRACHT was een afwateringsgracht die aan de zuidkant lag van de na 1394 aangelegde DIJK van het BRUGSE VRIJE. Deze dijk lag vlak achter de duinen.

METTEN WESTHENDE ANDE CLEENE ZYDELINGHE. Deze Cleene Zydellinghe vormde, voor een deel althans, de grens tussen 's Heerwoutermansambacht en Camerlinckxambacht (tgeschiet vanden ambochte). Voor de juiste loop van den Cleenen Zydellinghe zie de vorige bijdrage (3). In diezelfde bijdrage defineerden we ook de GROOTE SLUISVLIET als de afwateringsvliet van 's Heerwoutermansambacht.

SHEERWOUTERMANS SLUUS, in de noordoosthoek, was de afwateringssluis van de GROOTE SLUISVLIET.

Buiten de vijf hiervoor vernoemde toponiemen leverde het onderzoek van de tekst van het 31ste Begin nog de volgende oogst op.

Wij volgen eerst de GROOTE SLUISVLIET vanaf de Testereepvlietkin

tot aan de Dyckersgracht (zo ongeveer de Steense dijk vanaf de Vredestraat tot aan de Zeedijk).

Libri Adam Zwadde DRYNCPITSTICK. We hebben hier te doen met een drinkput (voor het vee) op een stuk dat aan de kinderen van Adam ZWADDE toebehoorde.

't BEKERSTICK. Waarschijnlijk zo genoemd naar de vorm of voor het feit dat men er ooit een beker vond.

't CLOETSTICK. Had waarschijnlijk oorspronkelijk aan een familie CLOET toebehoord. Op dit stuk stond "d'hofstede daer Cornelis HULLEBRINCK ub wuent".

't SLUUSSTICK. Het stuk waarop de sluis van 's Heerwoutermansambacht lag. Op dit stuk stond ook "d'hofstede daer Vincent JANSEUNE op wuent".

't LOOCKSTICK. Volgens DE BO (4) is Kraailook of Kruilook een wild look dat zelfs op de akkers groeit (*ornithogalum umbellatum* L.). Waarschijnlijk een stuk waarop men deze plantensoort vindt.

We gaan nu terug naar het Testereepvlietkin en volgen dit in westelijke richting. Dit levert ons de volgende toponiemen op.

Ene HOFSTEDE met enen DRINCPIT verin staende. De boerderij van Libri Adam ZWADDE.

BUERSLEEN. Het leen van een zekere BEURS.

PIT geheten DE CLOCPIT en het CLOCPITSTICK. Naar de vorm van de put.

Waer het TRAPELAERSHUUS op staet. Volgens VERDAM (5) is TRAPENEREN laken weven en een TRAPENIER een wever. Misschien enig verband hiermee ?

SILVESTER VAN WAMBEKES LEEN. Het leen van enen Silvester VAN WAMBEKE.

Melchior BOYDINSLEEN. Leen van eenen Melchior BOYDINS (BOYDENS).

Jeghens de Zydellinghe (hier wordt de Cleene Zydellinghe bedoeld) op vijf vierendeel voet ter halvergracht. Bepaling tot waar een bepaald stuk kwam ten opzichte van de Zydellinghe.

We lopen even de Cleene Zydellinghe af naar de duinen toe.

Wijlent een HOFSTEDE (een verlaten hofstede) die op het stuk stond dat in de hoek van Testereepvlietkin en Cleene Zydellinghe lag.

't WERFSTICK of 't OVENCOTSTICK dat behoorde bij de hofstede van Libri CHRIST LOOTS "die van buiten deze wateringhe staat".

We sluiten onze circuit met nu nog even langs den DYCKERSGRACHT ene de DUNE te lopen in oostelijke richting.

Metter noordtsyde ande KERKEMUER ende es tstick daer de TAVERNE ende TRAPELRIEHUUS opstaet. De Taverne in de betekenis van openbare herberg. Trapelriehuis is waarschijnlijk hetzelfde als het reeds vernoemde Trape-laershuus (Wevershuis).

Stick daer de PRIESTRAGE van Sinte-Mariekercke opstaet met tnoordt

ende anden DYCKWECH. Priestrage is priesterhuis of pastorij.

Een HOFSTEDEKIN oost van de kerk.

Westersyde van de STEENWEG met een HUISEKIN opstaende.

DE VERCOCHTE HAERDE dat een neder (laag) smal dweers stickxin es. Haerde = herde = schaepherde of herder. Waarschijnlijk waar vroeger een kudde schapen op weidde.

't SLUUSSTICK (reeds vernoemd maar nu met een vermelding) ende van ouden tyden gheheeten CALYS (?).

Tot daar onze wandeling doorheen het westelijk deel van het oude Sinte-Mariakerke. Vergelijking met een figuratief plan van 1645 liet toe bepaalde stukken nauwkeurig te situeren. De meeste stukken hadden nog dezelfde grootte als in de Ommeloper van 1559 maar waren uiteraard van eigenaar veranderd.

BRONNEN

- (1) Rijksarchief Brugge.
Watering Blankenberge nr. 517. Ommeloper van 's Heerwoutermansambacht. 1559. 31ste Begin.
- (2) Rijksarchief Brugge. Omloper Peper nr. 363.
Middelkerke Ommeloper 1ste en 2de Begin. 1628.
- (3) Bijdrage Toponymie 's Heerwoutermans Ambacht. 30ste Begin.
Tijdschrift De Plate blz. 90/310 e.v.
- (4) LL. DE BO. Westvlaams Idioticon. Gent 1892.
- (5) J. VERDAM. Middelnederlands Handwoordenboek. ISBN 90 247 0713 7.

F O T O B O E K J A N P I E R S

Bijkomende uitgave

De OOSTENDSE PERSCLUB heeft een fotoalbum "Jan Piers" uitgegeven naar aanleiding van de 70ste verjaardag van de gewezen minister, ere-senator en ere-burgemeester van Oostende.

Voor wie de gelegenheid niet had hiervan kennis te krijgen laat de Oostendse Persclub hierbij weten dat in enkele Oostendse boekhandels een bijkomende uitgave zal ter beschikking zijn aan de prijs van 1.970 ₣.

Het is een luxe uitgave van 700 foto's en ten voordele van hun sociale werken.

Dit boek is echter ook te koop in ons Museum aan de prijs van 1.770 ₣ ! !

HET VISJE WORDT DUUR BETAALD.....

door Freddy HUBRECHTSEN

Dhr. Victor DEMEESTER uit Heist heeft de verdienste onlangs een werk aan het publiek te hebben aangeboden waarbij hij, vooral aan de hand van gedachtenisprentjes, hulde brengt aan onze vissers die op zee zijn gebleven tussen 1850 en 1990 (1).

Dat dit werk geen complete inventaris is weet Dhr. DEMEESTER perfekt en hij is daarom ook van plan een aanvulling uit te geven.

Hetgeen nu volgt komt niet voor in het boek maar geeft dramatische waarheid aan de titel van dit stukje. Op twee, drie en vier december 1863 heeft er een verschrikkelijke storm gewoed waarbij heel wat schepen met man en muis zijn vergaan.

Voor Oostende alleen al betekende dit natuurgeweld het verlies van DERTIG vissers ineens.

Van deze ramp heb ik jammer genoeg geen verslag kunnen lezen daar onze stadsbibliotheek niet beschikt over kranten uit 1863 of 1864.

Ten behoeve van de geïnteresseerde lezer volgt hier de naamlijst van de slachtoffers.

1. Visserssloep "Haring" nr. 119 Reder : Joseph DELCAMPE
Uitgevaren op 2 december 1863 voor de visvangst aan de Doggersbank
  - a. Joannes FONTEYNE (meester) ° Oostende 15.07.1829
Zv Cornelius en Theresia DE PCORTER
X met Carolina VENDREDI
  - b. Desiderius BURKE (visser) ° Oostende 27.09.1818
Zv Edmondus en Maria VAN HANDENHOVE
X met Maria ASAERT
  - c. Petrus ASAERT (visser) ° Oostende 11.08.1835
Zv Joannes (+) en Barbara VANHECKE
  - d. Adolphus FONTEYNE (visser) ° Oostende 01.12.1840
Zv Cornelius en Theresia DE POORTER
X met Rosalia SERVAYSE
  - e. Jacobus ASPESLAGH (jongen) ° Oostende 24.08.1847
Zv Jacobus en Rosalia DE GRAEVE
  - f. Philippus DECLERCK (visser) ° Oostende 20.04.1825
Zv Simon en Anna VERDREVE

2. Visserssloep "Gabriel" nr. 144 Reder : Theodore HAMMAN
Uitgevaren op 27 november 1863 voor de visvangst aan de Farøer eilanden.
  - a. Jacobus COOPMAN (meester) ° Oostende 02.04.1830
Zv Carolus en Rosalia POCKELE
X met Carolina HEINKENS
  - b. Petrus LAMBEIN (visser) ° Mariakerke 25.06.1825
Zv Petrus en Isabella MANNOUDT
X met Theresia JANSSENS
  - c. Henricus DELEY (visser) ° Oostende 30.10.1817
Zv Petrus en Anna BAELS
X met Angelina VERMEULEN

- d. Joannes MOHN
(visser) ° Oostende 04.04.1843
Zv Petrus (+) en Constantia VANDENBILCKE
- e. Eduardus BRYN
(visser) ° Oostende 08.01.1830
Zv Joannes en Jacoba DESMIDT
X met Adela COOPMAN
3. Visserssloep "Duchesse de Brabant" nr. 26 Reder : J. DE BONINGE
Uitgevaren op 30 november 1863 voor de visvangst aan de kust
- a. Albertus BRUNEEL
(meester) ° Oostende 16.08.1829
Zv Petrus en Catharina DELEU
X met Rosalia DEFER
- b. Alphonsus OSTIN
(visser) ° Oostende 07.10.1844
Zv Franciscus (+) en Catharina LUYN
- c. Laurentius PITELJON
(visser) ° Oostende 31.05.1842
Zv Philippus (+) en Joanna BRACKE
- d. Benedictus KOTEN
(visser) ° Oostende 31.10.1843
Zv Joannes (+) en Rosa DE CORTE
- e. Ludovicus BRUNEEL
(visser) ° Oostende 23.08.1842
Zv Petrus en Catharina DELEU
- f. Leopoldus DUTRIEUE
(jongen) ° Oostende 20.01.1856
Zv Leopoldus en Lodewika BRUNEEL
- g. Leopoldus KOTEN
(jongen) ° Oostende 26.10.1850
Zv Joannes (+) en Rosa DE CORTE
4. Visserssloep "Leonie" nr. 133 Reder : Emile CORNELIS
Uitgevaren op 30 november 1863 voor de visvangst aan de Doggersbank
- a. Franciscus DUPRES
(meester) ° Oostende 19.11.1817
Zv Emmanuel en Josephina PLAETEVOET
X met Virginia DECLEIR
- b. Nicodemus DUPRES
(visser) ° Oostende 16.12.1840
Zv Emmanuel en Josephina PLAETEVOET
- c. Augustinus DE MULDER
(visser) ° Oostende 06.01.1845
Zv Petrus en Coleta BLY
- d. Carolus SALLION
(visser) ° Oostende 25.06.1819
Petrus en Maria DEBOYSERE
Wdn. van Regina VICTOOR
X met Maria MEULEMAN
- e. Franciscus VYANE
(visser) ° Oostende 20.02.1798
Zv Franciscus en Elisabeth ANNYS
X met Joanna DENECKER
- f. Alphonsius SALLION
(jongen) ° Oostende 18.04.1848
Zv Carolus (+) en Regina VICTOOR (+)
5. Visserssloep "Sylvie" nr. 169 Reder : Emile TRATSAERT
Uitgevaren op 29 november 1863 voor de visvangst aan de kust.
- a. Judocus DE MULDER
(meester) ° Oostende 05.08.1819
Zv Michaël en Jacoba DETURCK
X met Joanna VANHERCKE
- b. Augustinus SAP
(visser) ° Oostende 15.01.1841
Zv Augustunis en Anna FONTEYNE

c. Engelbertus HERSSENS (visser)	° Oostende 29.02.1840 Zv Franciscus (+) en Coleta TERRYN
d. Petrus VYNCK (visser)	° Oostende 19.09.1841 Zv Benedictus en Maria DENTANT
e. Joannes LODRIGO (visser)	° Bredene 31.07.1834 Zv Engelbertus en Isabella MELIS X met Clementina VERCNOCKE
f. Ludovicus HAGERS (jongen)	° Oostende 19.06.1849 Zv Ghisbertus en Maria GHESQUIÈRE

---

(1) Victor DE MEESTER : "Ter Herinnering aan onze Vissers".

EDOUARD DUBAR (1830-1879)

door Omer VILAIN

Bij het zoeken naar oude prentkaarten komt men soms tot verrassende vondsten. Zo konden wij onlangs op een ruilbeurs een prentkaart op de kop tikken die een van de spotprenten van Edouard DUBAR voorstelde. Edouard DUBAR had heel wat litografieën over de Oostendse baden gemaakt (1).

Het moet zeker 20 jaar na zijn overlijden geweest zijn dat een firma één (of meer) prentkaarten in kleur van Edouard DUBAR uitgaf. Volgens ons tussen 1895 en 1900.

Het stelt een koppel baders nabij een badkar voor. Hij is in een gestreept badpak en zij in een wollen badkleed. De naïeve tweelijnige ondertekst luidt :

- Och ! Pepermans, j'ai si tant peur !
- Allo, allo, Trintje, fais pas la bête...

Het is getekend BRAND. DUBAR wisselde soms de letters van zijn naam in BRAUD of BRAND.

Jammer genoeg zijn er aan de onderzijde van de verticale prentkaart een tweetal millimeters afgesneden, met het gevolg dat wij de uitgever niet kunnen weten, die juist op dat gedeelte gedrukt stond.

---

(1) Cf. Norbert HOSTYN : Vergeten Oostendse kunstschilders.
XV : Edouard Dubar. In "De Plate", 1981, p. 81-83.

Bezoekt de thematentoonstelling

D E B R I E F A L S

I M A G E B U I L D I N G - O B J E C T

in ons Heemmuseum

Open elke zaterdag

elke dag gedurende het Paasverlof (uitgenomen op Dinsdag)

van 10 u. tot 12 u.

15 u. tot 17 u.

HET BUREAU VAN WELDADIGHEID

door Ivan VAN HYFTE

In 1789 begon in Frankrijk een revolutie. Het was een plotse en totale omvorming van de politieke maar ook van de sociale toestand. Die omwenteling had ook buiten Frankrijk grote invloed, aangezien de Franse legers het grootste deel van Europa onder de voet liepen.

De mond van de Franse revolutionairen was vol mooie leuzen. Vooral inzake armoede lieten zij zich niet onbetuigd : "De openbare hulpverlening is een heilige schuld. De samenleving is bijstand verschuldigd aan behoeftige burgers...."

Hoe werden nu die mooie woorden in praktijk omgezet ?

De bedelingen werden in handen gegeven van een Bureau van Weldadigheid, terwijl burgerlijke godshuizen (hospices civils) arme zieken en bejaarden opnamen.

Hoe functioneerde nu deze liefdadigheidsinstelling in onze stad ?

De inkomsten en uitgaven in het jaaroverzicht 1869 tonen aan op welke manier gemeentelijke gelden werden aangewend voor steun aan behoeftigen. Er werd dit jaar voor 35.629,26 ₣ uitgegeven.

Maandelijks kregen weduwen, gebrekkigen, blinden en verminkten een tegemoetkoming. Bejaarden konden rekenen op een geldelijke bijdrage wanneer ze in een instelling verbleven. Bedelaarskolonies kregen onderhoudsgeld toegestuurd. Jonge Oostendse delinkwenten, geplaatst in Ruiselede en Beernem kostten 105,60 ₣ aan de stad.

Arme lui werden begraven op kosten van het Bureau. De priesters van de enige twee parochies toen - St. Peter en Paul en O.L.Vrouw op het Hazegras - kregen geld om arme kinderen die hun 1e Communie deden, in het nieuw te steken. Voor jongens en meisjes die niet op een betalende school zaten werd een krediet uitgetrokken om voor hen kleren en klompen aan te schaffen. Als ze daarenboven blijk gaven van grote ijver in klas, werden bij wijze van aanmoediging, ook kledingstukken uitgedeeld. De zwartzusters kregen 300 ₣ om een jaar aan huis zieke armen te bezoeken. Naast brood, vlees en aardappelen werden "soupes économiques" aangekocht.

Het personeel woog zwaar door op de uitgaven : de ontvanger, de sekretaris, de bode, chirurgen en vroedvrouwen. Ook de huur van het gebouw, de onvermijdelijke onderhoudswerken en het meubilair werd in rekening gebracht.

De leden van de commissiewaren tevreden met een gunstig afsluiten van de jaarbalans : 38.702,76 ₣ werd gerecupeerd van : het batig saldo van 1868, de offerblokken en de collectes in de 2 kerken, het terugstorten van provisoire hulp aan wie niet in Oostende gedomicileerd was en een forse gemeentelijke toelage.

Het positieve verschil van 3.073,50 ₣ werd eenparig door de raad goedgekeurd.

De Raad van Bestuur van het
WESTVLAAMS VERBOND VAN KRINGEN VOOR HEEMKUNDE
heeft de eer en het genoegen U uit te nodigen tot de

33ste HEEMKUNDIGE DAG

die plaats heeft op

ZATERDAG 27 APRIL 1991

IN TORHOUT

met medewerking van de
feestvierende Heemkring "HOUTLAND"
ter gelegenheid van hun 50-jarige bestaan

PROGRAMMA

- 14-14.30 uur : Ontvangst van de deelnemers Heemkundige Dag 1991 in de conferentiezaal Sint-Jozefinstituut Torhout. (met koffie)
- 14.30 uur : Statutaire vergadering van het Westvlaams verbond
- Alleen voorbehouden aan de afgevaardigden aangesloten heemkringen.
  - Vervangprogramma voor diegenen die niet op de statutaire vergadering dienen aanwezig te zijn : Dia-montage over Torhout.
- 15.00 uur : - Begroeting door Gouwvoorzitter Dr. Michiel De Bruyne
- Verwelkoming door Eric Lecomte, voorzitter Heemkring "Houtland".
- Huldiging stichtende bestuursleden van de 50-jarig jubilerende heemkring "Houtland".
- "FEODALITEIT IN VLAANDEREN" door Dr. R. Opsommer, assistent rechtsfaculteit KULCK, Kortrijk.
- 16.00 uur : "WAT DOET HET WESTVLAAMS VERBOND VOOR DE AANGESLOTEN KRINGEN"
- 16.30 uur : Stadswandeling met bezoek aan : Kerk, Museum Torhouts Aardewerk, Domein Couppé.
- 18.00 uur : Ontvangst op Stadhuis Torhout.
Receptie aangeboden door Stadsbestuur Torhout.
- 19.30 uur : Feestmaaltijd in de zaal "Centrum", Beerstraat, Torhout. (gelegen juist achter de kerk)

- MENU : - Aperitief van 't huis
- Torhouts vispannetje
- Witte wijn Rivaner
- Varkenshaasje in Torhoutse mostaardsaus met groentenkrans
- Krokette
- Rode wijn Château Bellet (2 glazen)
- Koffie en gebak

Prijs : 950 F (wijn en bediening inbegrepen).

Over te schrijven vóór 20 april 1991 op rekening nr. 000-0158746-54 van het Westvlaams Verbond.

Wie deelneemt aan de maaltijd, is vrijgesteld van de deelnemingsbijdrage.

Deelnemingsbijdrage Westvlaamse Heemkundige Dag : 100 F.

door Georges VAN DUUVENBODEN

Voor een goed begrip van jazz in Oostende moet worden opgemerkt dat enerzijds de verschillende stijlevoluties in de Verenigde Staten een verandering te zien gaven, terwijl anderzijds de sociale, economische en de politieke aspecten van onze stad invloed hadden op de aanwezigheid van jazz in onze stad.

De overheersende vorm van jazz in Oostende in de periode voor de Tweede Wereldoorlog tot jaren er na (1955), bleef dansmuziek. Jazz voldeed volledig aan de behoeften van de amusementswereld. De muziek was "hot" (1) en voelde zich thuis in de "Casanova", in de "In den Pantoufel", in de "Scala", in de "Maxim's" en na de oorlog ook in de "Moulin Rouge", de "Van's", de "Memling"... Jazz gaf een gevoel van vrijheid, liet een gordijn neer achter de grijze dag, gaf klankkleur aan een wereld waar je kon drinken, dansen, roken en begeleidde je tot de volgende dag.

In de V.S. waren de dancing, het cabaret, de night-club, de marginale plaatsen waar jazz evolueerde. Zo ook in Oostende werd in die plaatsen jazz gespeeld en het was in 1948 dat een stap werd gezet naar de deftige omgeving van de ernstige muziek : de concertzaal.

Werd er dan voor 1945 door het kursaalorkest geen jazzconcerten gebracht ? Trouwens de kursaal was een burgerlijk milieu waar de arbeider niet kwam.

Er moet niet te veel betekenis gehecht worden aan de jazzwaarde van het kursaalorkest. Het was samengesteld uit klassiek geschoolde muzikanten en wanneer werd aangekondigd : "De 16 h. 30 à 18 h. 30, Thé Dansant Orchestre Achille ZANDERS & his boys" (29.03.1937), betekende dat hoogstens ballroom-dancing. Het kursaalorkest speelde functionele muziek, populaire melodieën, in een juist tempo voor de dansers.

De Europese dance bands profiteerden van de ervaring van de jazz-evolutie in de V.S., waar de New Orleans Jazz door het genie ARMSTRONG evolueerde naar een nieuwe jazzstijl : de swing. De swingstijl was het kloppend hart van de Amerikaanse big band jazz die vanaf 1935 zijn hoogtepunt bereikte én de jazz én de jazzmuzikant naar een niveau van burgerlijke waardigheid bracht. Van hoge artistieke inhoud en zeer invloedrijk waren de big bands van Fletcher HENDERSON, Duke ELLINGTON, Jimmie LUNCEFORD en Count BASIE.

In een periode die begrensd wordt door de oorlogsjaren 1940 tot 1945 en tot de officiële opening in 1953, had Oostende geen kursaal en was men afhankelijk van de ruimte ter beschikking gegeven door het stadsbestuur in de schouwburg.

Daar stond op zondag 15 augustus 1948 om 21 u. op het programma : Groot jazz concert voor het "Festival Européen du Jazz" en ingericht door de "Hot Club de Belgique". Uit Zwitserland (Genève) kwam "The New Rhythm Band", uit Groot-Brittannië (Londen) "Humphrey LYTTTELTON and his band", uit Nederland (Den Haag) "The Orchestra of the Dutch Swing College", uit België (Luik) "The Bob Shots", uit Frankrijk "Claude ABADIE et son orchestre".

Was er belangstelling ? De Zeewacht (1948) : "Spijts het feit dat veel mensen, vooral dan mensen op jaren, dit jazzfestival in het

klein niet erg hebben kunnen smaken, hebben we de confrontatie geslaagd gevonden".

Vier revival bands en één "bebop" orkest.

In het begin van de dertiger jaren werden de V.S. getroffen door een stormachtige economische crisis, die het land verlamde. In 1932 was een vierde van de bevolking werkloos en logisch, ook de muziekwereld werd niet gespaard. Dit versnelde het ouder worden van de New-Orleans stijl. Optredens werden zeldzamer en de muzikanten kenden, zoals bijna iedereen, een harde tijd. Velen hielden op met musiceren en zochten naar ander werk. In ruwe tijden wil het publiek troost en zoekt daarom naar een zoeterige muziek. Vandaar het succes van "Guy LOMBARDO's Royal Canadians" met zijn honingzoete saxofonen en fluwelen strijkers, die je laten wegdromen.

In 1932 wordt de democraat F.D. ROOSEVELT als president van de V.S. gekozen en met de goedkeuring van de syndicaten en het congres werkt hij zijn "New Deal" plan uit. In 1935 worden de resultaten voelbaar en men krijgt opnieuw hoop. Ook de muziekwereld herstelt zich, het swing tijdperk is geboren, gekristalliseerd in de muziek van Benny GOODMAN, de "King of Swing", Teddy WILSON en Lionel HAMPTON. De muziek van de grote orkesten, vol levensvreugde gespeeld in een soepele 4/4 maat, voorheen in een 2/4 maat, vulden de danszalen, waar men danste, onbeheerst, tot men de vezels van het geluk voelde.

Op het einde van de dertiger jaren krijgt jazz een intellectuele crisis.

Toen ontstond er enerzijds een beweging, revival, die bewust nieuwe aandacht wou voor de stijl van de late twintiger jaren en anderzijds, in het begin van de veertiger jaren, onder impuls van jonge zwarte muzikanten, een opvallende nieuwe jazz stijl, bebop, die reageerde tegen de weinig evoluerende big band arrangementen en het gebrek aan creatieve solo ruimte.

De revival beweging is ontstaan in de V.S. in de loop van de dertiger jaren en duidelijk zichtbaar geworden op het einde ervan, in de muziek van bijvoorbeeld "Lu Watter's Yerba Buena Jazz Band". Het gaf nieuwe aandacht aan de bijna vergeten New-Orleans muzikanten en hun muziek met als voorbeelden Bunk JOHNSON, George LEWIS en Kid ORY. Ook Europa beleefde zijn restauratie. In Groot-Brittannië was één van de hoofdfiguren, pianist George WEBB, de vader van de Britse revival, die in 1943 in "The Red Barn" een pub in Barnehurst (Kent), een band leidde waarvan ook Humphrey LYTTELTON (tp) en Wally FAWKES (kl.) deel uitmaakten en die in het begin in een King OLIVER geïnspireerde stijl speelden.

In 1948 formeerde Humphrey LYTTELTON met de rest van "George WEBB's Dixielanders" zijn eigen orkest. Het was die band die in Oostende speelde op het "Festival Européen du Jazz" (1948) en bestond uit : Humphrey LYTTELTON (tp., ld.), Wally FAWKES (kl.), Harry Brown (tb.), Pat HAWES (p.) Nevil SKRIMSHIRE (gt.) Les RAWLINGS (cb.) en John ROBINSON (ds.).

Le Courrier du Littoral (1948) : "L'Orchestre est semi-professionnel, chacun de ses membres travaillant dans la journée. A Londres, l'orchestre a son local au 'Number One Jazz Club', Leicester Square et joue également régulièrement au 'London Jazz Club', Piccadilly Circus".

De Zeewacht (1948) : "Geen kwestie van ingestudeerde jazz maar collectieve improvisatie, stijl 'New-Orleans'. De sterke muzikale

personaliteit van Humphrey LYTTELTON zelf, drukte schijnbaar zijn stempel op het optreden. Ook de pianist kreeg gelegenheid zich te laten gelden, evenals de trombone en clarinet".

In Nederland werd het maken van "negroïde en negritische" muziek door de bezetter verboden en zo was ook het contact met de Amerikaanse jazz-scène verboden en was men onwetend over de evolutie aldaar. Na de bevrijding werd in dezelfde stijl gespeeld als voor de oorlog, de swing en de Chicagostijl. "The Orchestra of the Dutch College", gesticht in 1945, speelde omstreeks 1947 in de "revival" stijl en ontwikkelde zich, als een amateurscombinatie, onder de leiding van Peter SCHILPEROORT, tot één van de vooraanstaande oud-stijl orkesten van Europa. Zij traden hier op in de volgende bezetting : Kees VAN DORSSER (tp.), Wim KOLSTEE (tb.), Peter SCHILPEROORT (kl., ld.) Dim KESBER (kl.), Wout STEENHUIS (gt.), Joop SCHRIER (p.), Chris BENDER (cb.) en Arie MERKT (ds.).

De Zeewacht (1948) : "Stijf en deftig als alle Nederlanders zetten ze in. In tegenstelling met hun voorgangers (Humphrey LYTTELTON) kleefden zij ook meer de oude jazzopvatting aan, die op de melodie afgestemd is. Het zwaartepunt bij de Nederlanders lag bij de twee klarinetten uit de band, die bespeeld werden door Peter SCHILPEROORT en Dim KESBER. Ons inziens leverden de Nederlanders de beste en meest aanvaardbare prestatie van de avond. Met de jazz die zij voortbrachten zouden de meeste mensen in de zaal zich wel kunnen verzoenen".

"The New Rythm Band", ontstaan uit de "Dixie Dandies", werd gesticht in 1946 in Genève. Zij speelden in de revival stijl en traden reeds op te Brussel op het "Concours International de Jazz de Bruxelles 1947 du Hot Club de Belgique".

De band bestond uit : Francis SELLEGER (tp.), Eric DUFOUR (tb.), Claude AUBERT (kl.), Henri "Jelly Poll" CHAIX (p.), Georges ROSENBERG (gt.), Roger DANNAKEN (cb.) en Pierre BOURU (ds., ld.).

De Zeewacht (1948) : "Gewoon in burgerspak speelden ze drie stukjes in de tegenwoordig wat verouderde jazzstijl, die meer op melodie dan op een zeer sterk rythme of ware swing afgestemd is. De gespeelde stukken waren arrangementen van de pianist Henri CHAIX. Pianist en zelfs drummer kregen geen kans om zich te laten gelden. De gitarist was afgestemd op de drummer en het zwaartepunt lag bij de trombone. De voortgebrachte nummers waren zichtbaar ingestudeerd en veel fantasie viel niet te bespeuren. Als geheel : een verzoevende jazzformatie".

"Claude ABADIE et son Orchestre" werd als amateurscombinatie gesticht in 1943. Zij speelden in de Dixieland stijl (2) en zorgden voor een populaire bekendheid van die stijl in Frankrijk, met als hoogtepunt het orkest van Claude LUTER. De band bestond uit : Guy LONGENON (ct.), Christian VIENOT (tb.), Claude ABADIE (kl., ld.), Hubert FOL (as.) Jean MARTY (p.), Georges "Zorro" D'HALLUIN (cb.) en Claude LEON (ds.).

De Zeewacht (1948) : "De bezetting was origineel. Vooral de bas, Georges D'HALLUIN, liet zich opmerken. Hij leek meer op een bokser die zich aan het oefenen was voor een titelkamp dan op een muzikant. Claude ABADIE bewandelde zowat de middenweg tussen de Nederlanders en de Engelsen. Ook gaf hij een grote voorkeur aan klarinet. Waar zijn eerste nummer sterk melodieus was, kan hetzelfde niet gezegd van zijn twee laatste nummers, die door een sterk rythme onderscheiden werden, rythme dat echter niet te sterk opgedreven was, zoals bij de Engelsen".

De bebop of bop beweging is ontstaan in de V.S. in het begin van de Tweede Wereldoorlog. Een geforceerde oorlogseconomie zorgde voor een groot werkprogramma-probleem. Honderden nieuwe fabrieken moesten in één jaar tijd het leger voorzien van kanonnen, tanks, schepen en vliegtuigen. Een leger van gemobiliseerde mannen verliet het land. Een van de gevolgen was de uitwijking van de zwarte bevolking naar de grote steden en naar het noorden. Ongeveer 60 procent van de zwarte bevolking leefde voortaan in de steden, tegenover tweeëntwintig procent in het begin van deze eeuw. Dit nieuw sociaal klimaat gaf een aantal jonge zwarte musici een diepgaand gevoel dat zij niet verder konden met het musiceren in de bestaande stijlen en wat zij aanvoelden als : "het grote eenvoudige kind in een rol om de blanke te amuseren". Hun nieuwe muziek amuseerde ook, absurd, een oneerbiedig gedrag wakker makend. De zuiverste vorm van bebop was de muziek van Dizzy GILLESPIE, Charlie PARKER, Fats NAVARRO, Bud POWELL. Een muziek van uitersten in harmonie en ritme. Zo verloor het ook zijn "populair" karakter maar voor de jonge zwarte bleef het wel dansbaar in de stijl van de Apple Jack.

In Europa, op de as van het Nazisme, verspreidden de Amerikanen de bebop, meestal gespeeld in kleine bezettingen, van trompet, saxofoon, piano, bas en drums, in clubs, café's en kleine zalen. De Europese muzikanten, door de oorlog geïsoleerd, waren verrast en verward van de muzikale evolutie in de V.S. en het duurde een paar jaar vooraleer men de veranderingen begreep. Het waren vooral jonge amateurmuzikanten die in de nieuwe stijl, de bebop, groeiden, want de professionelen speelden verder dansmuziek in de swingstijl van voor de oorlog. De financiële kant van de zaak is hier ook van belang, want geldelijk was het niet zo interessant om revival of bebop te spelen in de vele jazzclubs, de nieuwe vrijheidssymbolen, die na de oorlog overal werden gesticht. Een andere weg leidde naar West-Duitsland, naar het Amerikaans bezettingsleger, waar men als jonge muzikant zijn brood verdiende met dansmuziek, maar ook ervaring kreeg met de bebop stijl, door het samenspelen met de Amerikaanse muzikanten. Een voorbeeld van zo'n jonge muzikant die in 1952 naar West-Duitsland trok, is onze stadsgenoot Roger VANHAVERBEKE (cb.) en de hier verblijvende Willy DEMOOR (p.).

"The Bob Shots" uit Luik was het enige orkest die zijn expressie zocht in de nieuwe muziekvorm : de bebop. Luik was de bakermat in België van die nieuwe jazz stijl. Misschien is dit te verklaren omdat de Luikse muziekgemeenschap het dichtst bij de Amerikaanse bezettingstroepen was en het gemakkelijker was om aan de jamsessions (3) met Amerikaanse muzikanten deel te nemen. Gegroeid tijdens de oorlog (1943) onder het impuls van Pierre ROBERT als een amateursformatie in de Dixielandstijl evolueerde het tot één van de beroemdste Belgische na-oorlogse jazzformaties (1946) waar heel wat bekende Belgische jazzmuzikanten deel van uitmaakten : Fats SADI, Toots THIELEMANS, Francy BOLAND, Jean WARLAND. Er werden opnamen gemaakt in 1947 en 1949. De band bestond uit : Jacques PELZER (as.), Bobby JASPAR (kl. ts.) Jean VENDRESSE (p.), Pierre ROBERT (gt., ld.), Charles LIBON (cb.), André PUTSAGE (ds.).

De Zeewacht (1948) : "Ons land was vertegenwoordigd door "The Bob Shots" uit Luik, die nu bepaald geen schitterende prestatie leverde, zoals men wel gezegd had. Hier ging de aandacht wel naar de batterie. Ook de saxofoons konden zich laten gelden, maar waren wat eentonig. Als ensemble liet ze wel een gunstige indruk na, maar vielen ons persoonlijk op jazzgebied wat tegen".

Het festival eindigde dezelfde avond met een jamsession in de "Continental", Zeedijk.

De Zeewacht (1948) : "Het tweede deel van het jazzfestival in zakformaat was een muzikale cocktail die nogal origineel opgevat was. Het Engels, Nederlands, Frans en Belgisch orkest werden in twee groepen ingedeeld, die om de beurt een muzikale improvisatie op een bepaald thema ten beste gaf. Over het algemeen was het enkel de improvisatie die bleef en het thema dat verdween. Al konden wij dat spektakel niet erg smaken, het stelde ons toch in de gelegenheid de individuele waarde van iedere muzikant afzonderlijk te monstereen. Deze monstereing was onvoorwaardelijk in het voordeel van de muzikanten die elk individueel flinke krachten moeten genoemd worden. Als sterke persoonlijkheid liet Humphrey LYTTELTON zich gelden. Die vent beschikt over een fantasie die aan het ongelooflijke grenst. Hij moet dan ook de grote vedette van dit klein jazzfestival en speciaal van die jazzcocktail genoemd worden".

Ik heb de tekst van de Zeewacht zo volledig mogelijk aangehaald om U de relatie tussen jazzmuziek en kritiek te laten aanvoelen.

Bronnen

- Le Courrier du Littoral, 15.01.1948, p. 4.
- De Zeewacht, 20.08.1948, p. 2.
- Stadsbibliotheek Oostende : Koninklijk Theater, programma 15.08.1948.

Aantekeningen

- (1) Hot : wordt gebruikt om aan te duiden dat de intonatie van de ten gehore gebrachte jazz fel, met attaque en niet terughoudend is. (Jack BOSCH : Jazzlexicon : Het Spectrum, 1964).
- (2) Dixieland : onder de naam dixielandstijl verschuilen zich vrij sterk verwaterde copieën van de oorspronkelijke New-Orleans stijl, alsook vrij zuivere benaderingen van deze stijl. (idem).
- (3) Jamsession : gemeenschappelijke improvisatie op een bepaald thema, van musici die normaliter niet deel uitmaken van hetzelfde orkest. (idem).

Gebruikte afkortingen

as. = altsaxofoon
cb. = contrabass
ct. = cornet
ds. = drums
gt. = gitaar
kl. = klarinet
ld. = leiding
p. = piano
tb. = trombone
tp. = trompet
ts. = tenorsaxofoon

Nota van de Redactie

Georges VAN DUYVENDODEN is hoofd van de jeugdafdeling van de Plaatselijke Openbare Bibliotheek Oostende, fervent jazzfanaat en medesamensteller van het naslagwerk "Jazz op plaat" (1986).

De laatste bewoners van Westende-Baden kwamen alhier deze namiddag toe - enkel vrouwen en kinderen, de mannen zijn door de Duitsers gevangen genomen.

Men vertelt ook dat de Duitsers, met hunne kanonnen van aan Raversijde schietende, hun eigen volk hebben getroffen.

Deze noen werd M. RAICK, uitgever van Echo d'Ostende, door de Duitsers sedert eenige dagen gevangengehouden, losgelaten.

Deze namiddag had de burgerlijke ter aardebestelling plaats van M. Philippe PRINCIPE, oud-adjutant van 't leger, eere-hoofdkontroleur onzer Buurtspoorwegen, die in 1885, toen onze eersten Buurtspoorweg - deze van Oostende-Veurne - gemaakt werd, in dienst trad en tot op zijne op pensioenstelling trouwe dienst leverde.

Deze namiddag werden twee onzer stadsgenoten, M.M. H. V. en M. J., die hun gedwongen verlof gebruiken om te trachten Oostende van zeep te voorzien - zeep is hier immers schier niet meer te krijgen - zijn, zeggen twee onzer stadsgenoten door de Duitsers aangehouden geworden aan de Hooge Barriere en onder gewapend geleide naar de kommandantuur gebracht, om, na 2 uren wachters losgelaten te worden.

Gansch den dag was het kanongebulder uitnemende hevig. Het scheen dichter en dichter te komen, misschien wel tengevolge van den Noord Westerswind, die in storm opsteekt. Rond 5 1/2 ure stopt het kanongebulder; daarentegen loeit en briescht de wind.

Donderdag 12 November. -

NEGENENTWINTIGSTE DAG DER BEZETTING

De storm die uit het Noord-Westen gansch den verleden nacht en ook gansch dezen Donderdag, alhoewel min hevig, woedde, moet alle geschut onmogelijk maken - want wij hooren niet het minste kanongebulder, tenzij enkele flauwe schoten tegen den avond.

* * *

De Duitsers moeten gister (Woensdag) groote verliezen ondergaan hebben. Immers, van gister avond 8 1/2 ure tot deze nacht 3 1/2 ure werden 120 gekwetsten binnengebracht in ons Burgerlijk Hospitaal. Daarvan waren er, deze morgen, reeds 3 dood. Gister overleden daar 4 gekwetsten. Heden worden er 7 Duitsers begraven; morgen, nog 7, op voorwaarde dat de doorkisten in tijds gereed zijn !

Deze morgen rond kwart voor 10 ure werd een Fransche soldaat, erg gewond het Hôtel des Thermes binnengebracht.

Kort nadien komen twee trams met gekwetsten aan : de eerste, bestaande uit 3 opene wagens en 6 rijtuigen; de tweede uit een rijtuig en een bagagiewagen. 2 auto's, een groote autowagen gevuld met gekwetsten en een auto, met 4 gekwetsten in, volgen op korten afstand. Schier al de gekwetsten worden binnengedaan in het Hôtel des Thermes, waar heden, in plaats van 45 pinten melk - sedert eenige dagen genomen - 90 pinten moesten besteld worden.

In de ambulancie STRACKÉ kwamen 6 gewonde Franschen toe.

Om 3 ure is een trein van 12 rijtuigen, opgepropt met gekwetsten (ruim 600 man) uit onze groote statie vertrokken. Sedert eenige

dagen vertrekken zoo iederen dag twee treinen, één rond 3 ure en één rond 6 ure.

Volgens wij vernemen werd in de laatste nacht, tijdens den hevigen storm, door onze jongens met de bajonet gevochten, al den kant van Westende. De Duitschers zouden daar 500 dooden en 1200 gekwetsten gelaten hebben.

* * *

Op de markt, deze morgen gehouden, dezelfde beweging als verleden week. De groenten en de boter verhoogden lichtelijk in prijs bij verleden week.

* * *

Om 7 ure trekken 14 karren, geladen met buizen, nagels, hamers en allerhande werktuigen om bruggen te maken den Thouroutschensteenweg op. Van 9 ure tot 10 ure, slaan onophoudelijk, karren met hout, voorraad en allerlei werktuigen, alsmede autos voor gekwetsten denzelfden weg op; om 1 ure, nog eens karren met hout, ditmaal 65 in getal.

Om 2 1/2 ure komt een tram, opgepropt met gekwetsten, uit de richting van Middelkerke aan.

Van 3 tot 4 ure, concert op de Groote Markt. Inmiddels komen 2 autos aan met zwaar gekwetste Duitschers en een ander met 3 Fransche gekwetsten.

Gansch den dag door was het op den Thouroutschensteenweg en op den Nieupoortschensteenweg, een weg en wederkeeren van troepen.

Vrijdag 13 November. -

DERTIGSTE DAG DER BEZETTING

Derdē dag van den storm : hevige wind, en van tijd tot tijd zware regenvlagen. Gansch den dag werd er tamelijk wel geschoten, doch op ver na zoo hevig niet als in het begin der week. Een 6-tal malen hooren wij uiterst geweldige ontploffingen, die de ruiten doen daveren : 't zijn waarschijnlijk onderzeesche mijnen die, door het water opgezweept, tegen de zandbanken botsten en ontploffen.

Wij ontmoeten in den vroegen morgen Middelkerkenaren die met pak en zak, hunne gemeente verlaten hebben. Zij vertellen ons dat er 5 kanonnen te Middelkerke staan en dat, uit alle voorzichtigheid, de bevolking aangemaand werd te vertrekken.

Deze nacht overleden zeventien Duitschers in ons burgerlijk hospitaal en om 10 ure van den morgen waren er nog 8 bij.

* * *

De Duitsche half genezen gekwetsten, in 't militair hospitaal verpleegd, moesten heden naar den slag trekken. Zij hadden, naar 't schijnt, er niet veel moed op en 't krijschen stond hen nader dan 't lachen..

Tegen den avond werden er wederom zieken weggehaald uit het militair hospitaal. Er blijven slechts een 20-tal zieken en gekwetsten meer over in dit hospitaal.

Laat in den avond trokken verscheidene Duitsche wagens, vol Duitsche lijken, voorbij de Vuurtorenwijk. De lijken werden begraven in de duinen te Breedene-aan-zee.

Rond 12 ure komt een tram met gekwetsten, uit de richting van Middelkerke aan.

Deze morgen hebben de Duitschers de huizen opengebroken van M. Alfons VAN ISEGHEM, gewezen gemeentesekretaris en van M. VALCKE, beide in de Jozef II straat.

Rond de noon staan aan het Hôtel de la Couronne 14 autos vertrekken gereed. Aan het Hôtel des Thermes worden acht karren volgeladen met wapens, schoenen, helmen, broeken, tunieken enz. Autos en karren verlaten de stad langs de Smet de Naeyerbrug.

Een hondertal wagens, van de richting van Thourout komende, rijden de stad binnen en worden geplaatst de eene op de Grootte Markt, de andere in de St Petersburgstraat en de Euprosine Beer-naertstraat.

Om 1 ure trekken 2 grootte kanons, op rolwagens, Middelkerke- waarts op. Rond 6 ure, aankomst van 3 grootte karren, vol met gekwetsten.

De twee grootte slijkzuigers van M. SMIS zijn heden langs de Brugschevaart naar de Nieupoortschevaart vertrokken. Niemand weet waarom !

* . * . *

Volgende omzendbrief wordt heden aan de bakkers gestuurd :

Oostende, 13 November 1914.

Mijnheer,

Het stedelijk "comiteit tot onderstand van Vluchtelingen en Noodlijdenden", roept dringend uwe welwillende aandacht op de volgende punten :

1° Opdat de nood doelmatig kunnen bestreden worden, en opdat er te minsten dagelijks brood aan de noodlijdenden kunne verzekerd worden, is het noodig dat al de bakkers edelmoedig zijn en behooren zij bereidwillig zooveel het in hunne macht is de broodbons van het comiteit te aanvaarden, zelf wanneer de broodkaart geen naam van bakker draagt of wanneer de naam van een anderen bakker is aangeduid, die geen brood kon geven.

2° Het is aan de bakkers ten strengste verboden, broodkaarten voor geld, vooral aan verminderde prjs, af te koopen, of ook nog voor boterkoeken, enz. aan te nemen. Dit ware een erg misbruik aan de behoefligen ten schade. Het comiteit zal desnoods strenge maatregelen nemen en ze van ambtswege doen bekrachtigen.

3° Het comiteit zal trachten bloem en meel te koopen en in stad te brengen. Het zal aan de bakkers desgevalle de ware afstaan comtant en aan factuurprijs. Doch in verdeeling zal er rekening gehouden worden van de diensten die de bakkers aan de noodlijdenden bewijzen. Daarbij zal het comiteit eischen, telkens het bloem en meel kan verschaffen, dat de brooden gebakken worden van twee derden meel en een derde bloem. Het comiteit eischt ook dat het brood een kilogram wege. Een toezicht zal gehouden worden.

Voortaan zal het comiteit 30 ct. per brood betalen.

In deze pijnlijke en moeilijke omstandigheden durft het comiteit rekenen op de menschlievende en verstandige medewerking van de Oostendsche bakkers.

Namens het Onderstandscomiteit :

Mme A. HAMMAN, MM. Aug. KESTELOOT,
E. VANVLAENDEREN, F. THONÉ, H. VERMEIRE
Kan. A. CAMERLYNCK.

Zaterdag 14 November. -

EENENDERTIGSTE DAG DER BEZETTING

Gansch de nacht werd er flauwtjes geschoten - tegen den morgen hield het kanon op, en verder in den dag werd niet het minste schot meer gelost.

Gansch den morgen komen karren af van de richting van Middelkerke en richten zich naar de statie.

Een duitscher vertelt ons dat Donderdag al de officieren der mariniers, die in 't gevecht waren, dood of gekwetst werden. Die dag alléén werden 1.100 gekwetsten binnen het Hôtel des Thermes gebracht. De ambulancie kon natuurlijk die toeloop niet slikken.

Deze week verloren de duitschers reeds 17.000 man. Verscheidene duizende duitschers gerochten over den Yser, doch werden op hevig geweervuur ontvangen en met de bajonet teruggedreven; van eene legerbende van 1.000 man kwamen er enkel 15 ongedeerd terug. Men heeft veel gesproken van een generaal, die verklaard had in 48 uren over Nieupoort te zijn. Hij had reeds 4 zonen dood in 't leger. Hij was te roekeloos en werd de beenen afgereden; hij bezweek Maandag. Zijn lijk werd naar Duitschland overgebracht.

Onze duitscher verklaart verder dat men schier de soldaten niet meer naar het front krijgt. Het is onbegrijpelijk hoe goed de Engelschen ingelicht zijn van de minste bewegingen der duitschers. Als deze laatsten bij 't bivakkeeren al ware 't maar een klein vuurtje maken, het duurt geene 5 minuten of zij worden begoten met bommen. 't Gebeurde eens dat eenige duitschers hunne geweren in rotten stelden en 2 kilometers verder gingen slapen. Korte oogenblikken nadien, kregen zij eenige bommen op hun lijf. Te Raversyde waren 17 kanonnen opgesteld geworden : nog geen 15 minuten nadien waren zij stuk geschoten. Onze duitscher zei ook dat vele soldaten zich afvragen waarom de koningen en de keizers niet onder malkaar vechten !!

Tot daar, onze duitscher. Zeker is 't dat vele soldaten den oorlog beu zijn. Wanneer men met een paar in gesprek kan geraken, hoort men hen zeer dikwijls bitter klagen over den duur van den oorlog. Zij hunkeren om naar huis te kunnen terugkeeren - wat moeten wij dan zeggen, die hier als op een eiland zitten, van vele noodzakelijke dingen beroofd en schier zonder brood staande ? Het is bedroevend om zien hoe de menschen uren op uren aan de deuren van zekere bakkerijen staan om toch een wit brood te kunnen bemachtigen. 't Bruin brood eilaas, bevalt aan zoovele ziekachtige personen niet ! En wie weet zullen wij binnen korte dagen nog wel wit, of zelfs bruin brood hebben ! Het Hulpkomiteit heeft een schip met 250 zakken bloem en 280 zakken meel aangekocht - zullen de duitschers dit schip doorlaten ? En zoo ja, hoeveel dagen zal die lading medegaan ? En daarna, roggebrood eten ? 't Zal er van komen, als de vervloekte duitscher niet algauw weg is.

* * *

Melkboeren van Leffinghe vertellen deze morgen dat gisternamiddag rond 4 ure, talrijke duitschers, de eene zonder ransel, de andere zonder wapens in allerhaast uit de richting van Middelkerke kwamen geloopt, zeggende dat men bezig was met Middelkerke te beschieten. Bommen zouden gevallen zijn op het gemeentehuis, terwijl de duitschers in de kerk waren.

* * *

Deze morgen rond 8 ure, stonden 7 doodkisten op 2 karren aan de deur van den bijzonderen ingang der Jongensschool, in de Kerkstraat. In den loop van den namiddag werden 16 gegarnierde doodkisten binnengedaan in de Ambulancie STRACKÉ.

M. Felix DE GHESELLE kan niet spoedig genoeg de doodkisten voor de soldaten, in het Burgerlijk Hospitaal gestorven, maken, M. Jozef DEGROOTE, St Petersburgstraat moet er ook leveren ! En zoo is den oorlogstijd voor den eenen zijn dood en den anderen zijn brood !

Kleermakers en schoenmakers hebben ook goed hun werk, thans !

Heden werd geen bericht of duitsche mededeeling aangeplakt aan de statie. Daarentegen is aan de kommandantuur eene affiche aangeplakt, in 't fransch alléén opgesteld, waarin de duitschers aan de snullen pogen wijs te maken dat België sedert 1906 een geheim verdrag had met Engeland !!!

Aan de kommandantuur staat, eveneens, aangeplakt dat geene paspoorten afgeleverd worden.

* * *

Niettegenstaande hunne duchtige verliezen hebben de duitschers nog den moed dezen namiddag, van 3 tot 4 ure, het muziek der Mariniers een concert te doen geven op de Groote Markt !!

* * *

Rond 3 ure aankomst van 21 autos gevuld met gekwetsten. Een kwart uurs nadien komt een groot kanon af van den kant van Middelkerke.

27 gekwetsten komen rond 4 1/2 ure toe uit de richting van Leffinge.

2de MAAND DER BEZETTING

Zondag 15 November. -

TWEEENDERTIGSTE DAG DER BEZETTING

Eene maand is het geleden dat de duitscher den voet plaatste op onzen Oostendschen grond - hij kwam hier geveleid door de zoete hoop binnen korte dagen Duinkerke en Kales te bemachtigen ! Hoe heerlijk is hij in zijne verwachtingen bedrogen !! Duizenden en nog duizenden zijner manschappen liggen voor eeuwig te rusten op de boorden van den Ijzer, andere duizenden liggen te zieldogen in de hospitalen en ambulancies of zijn verminkt en buiten gevecht gesteld naar Duitschland teruggekeerd, zonder te gewagen van de massas gevangenen in handen der Bondgenoten gevallen ! Heden is het vier weken, dag op dag, dat de strijd begon aan den Ijzer, nog is de duitscher geen duim breed vooruit gegaan, en voorwaar, wanneer Wilhelm den IIe, Wilhelm de meinedige, die zich een tweede Napoleon waant, aan den kleinen stroom denkt die Nieupoort van het overige van België scheidt, gaan zijne gedachten zeker wel naar eenen anderen stroom, aan de oevers van denwelken Napoleon de Groote, zijne macht fnuiken zag : aan de Bérésina !

* * *

De 8 ure mis, in de HH. Petrus en Pauluskerk, werd gelezen door een duitschen almoesener. Veel soldaten waren er tegenwoordig. Evenals verleden Zondag werd de mis opgeluisterd door muziek en samenzang. Langdurig sprak de duitsche priester over de plichten van den soldaat tegenover zijn vaderland; hij steunde er, bijzon-

lijk, op dat zij met heldenmoed vechten moesten ! Hij dacht toen zeker aan die mariniers dewelke weigeren nog ten strijde te trekken of aan die andere soldaten dewelke met den revolver moeten bedreigd worden, willen zij vooruit gaan !

Rond 9 ure begint het lichtelijk te sneeuwen, daarna krijgen wij geweldige regenvlagen en dit voor den ganschen Zondag.

Gansch den dag door, te beginnen van rond 9 ure tot 's avonds 7 ure, wordt hevig geschoten. Op zekere oogenblikken is 't als een ware donder ! Wij tellen tot 15 en 20 schoten per minuut !

Deze morgen, om 8 ure, had de begrafenis plaats van 3 soldaten, overleden in de ambulancie STRACKÉ. Voorafgegaan door 2 mitraljeuzen en gevolgd door M. STRACKÉ, 1 officier en soldaten, trokken de lijkwagens recht naar het kerkhof.

* * *

Tot hiertoe waren de lijken der duitsche soldaten begraven geworden in 't park der Oostendenaars, evenals de Belgische en Fransche soldaten. Er lager er reeds 31 (er lagen 15 Belgen en 2 Franschmans). Van heden af zullen de begravingen der duitschers plaats hebben op het gedeelte van het kerkhof genaamd Engelsch kerkhof, rechts van den ingang.

Deze namiddag gebeurde op het strand aan den Vuurtoren een schrikkelijk ongeluk : 4 duitsche marinesoldaten hadden er eene drijvende mijn gevonden en wrochten er aan, toen ze al met eens ontplofte : 3 werden op den slag gedood en een doodelijk gekwetst.

Sedert gister is het Sanatorium van Dr. DELCROIX overgebracht naar het O.L.V. College.

* * *

Hier nu, terwijl buiten de wind giert en de regen tegen de ruiten klettert, een en ander van hetgene zooal in stad wordt verteld :

Een generaal zat in "de Renommée". Hij dronk Champagne met zijne officieren. Op zeker oogenblik vroeg hij hoeveel flesschen champagne er nog in den kelder waren. Men antwoordde hem "vier". Hij vroeg er drie en dronk ze uit met zijne officieren. Dan deed hij de vierde flesch brengen en zegde : "Nous brûlerons notre dernière cartouche". (Wij zullen onze laatste kardoes verschietsen).

* * *

In eene kamer van het "Hotel Central" zaten verscheidene officieren en een soldaat. Er trad een officier binnen die den soldaat gebod buiten te gaan. De soldaat weigerde en wierp den officier ten gronde. De andere officieren trokken hunnen revolver en schoten den soldaat dood.

* * *

In het "Hôtel de Barcelone" waren verscheidene officieren aan 't drinken. Eensklaps ontstond een twist tusschen hen. De een zegde "de overtocht van den Ijser is mogelijk" en de andere zegde "de overtocht is niet mogelijk".

Zij vochten een tijd lang ondereen doch geraakten ten slotte 't akkoord rond eene wel gevulde flesch.

(wordt vervolgd)

OSTENDIANA

door A. SWYNGEDAuw
m.m.v. E. SMISSAERT

RECHT - Ostendiana R.232/1

Recht door zee : bijdragen tot de geschiedenis van de socialistische arbeidersbeweging in het arrondissement Oostende-Veurne-Diksmuide (tot 1940). Oostende : SP-federatie Oostende-Veurne-Diksmuide, 1990.

MERTENS, Jacques - Ostendiana R.232/1

Samen met onze voormannen... : biografisch overzicht omtrent Cesar De Paepe, Eugène Steens, Eduard van Vlaenderen, Daan Boens, Jules Peurquaet, Gunst, Louis Major. In : Recht door zee.

MEEUS, Stefan - Ostendiana R.232/1

1885-1918 : het socialisme zet voet aan wal. In : Recht door zee.

SMISSAERT, Emiel - Ostendiana R.232/1

1885-1886 : "Al moeite om niet ?". In : Recht door zee.

DEBROCK, Walter - Ostendiana R.232/1

Vroegsocialisme te Oostende ? : 1885-1886. In : Recht door zee.

VERMOTE, Michel - Ostendiana R.232/1

1918-1940 : een stormachtige reis. In : Recht door zee.

OOSTENDE - Ostendiana O.303/53

Oostende '91, België. Oostende : Promotie Toerisme Oostende; Druk. Goekint, 1990.

ROUSSELLE, Mark - Ostendiana R.772/2

Gebruik de computer : boekdeel 4 : toegepaste informatica : complementaire activiteiten en labo. Oostmalle : De Sikkell, 1990.

CATALOGUS - Ostendiana C.191/341

René Magritte : tentoonstelling georganiseerd door Pro Museo in samenwerking met het "Musée de l'Art Wallon" te Luik & het Provinciaal Museum voor Moderne Kunst" van Oostende. Roumont : Pro Museo, 1990.

DECLERCK, Roland - Ostendiana D.236.7/1

Veurne : nostalgische terugblik. Nieuwkerken-Waas : Het Streekboek, 1990.

HOSTYN, Norbert - Ostendiana H.829/41

Museum voor Schone Kunsten, Oostende : aanwinsten 1989 : catalogus. Oostende : Museum voor Schone Kunsten, 1990.

JANSSENS, Jacques - Ostendiana E.336/174

Ensor. Paris : Flammerion, 1990.

GETUIGEN - Ostendiana G.337.7/1

Getuigen in polderklei : huldeboek dr. historicus Godgaf Dalle. Veurne : De Rode Bles, 1990.

DEMANET, Roger - Ostendiana D.319.9/1

La bonne cuisine flamande. Paris : R. Solar, 1990.

MEESTER, Victor de - Ostendiana M.390/1

Ter herinnering aan onze vissers : van Heist tot De Panne. Aartrijke : Uitg. Emiel Decock, 1990.

DESNERCK, René - Ostendiana D.356.01/1

Parochieregisters Deurle : klapper op de dopen. Oostende : René Desnerck.

O.C.M.W. - Ostendiana O.110/1

O.C.M.W., Oostende : Sociale Dienst. O.C.M.W., 1990.

BARRA, Jean-Marie - Ostendiana B.255/3

Met lei en griffel ! : 110 jaar vrij onderwijs, 100 jaar Sint-Jozefsinstituut O.L.Vrouw ten Bunderen, Middelkerke. Middelkerke : Heemkring Grangate, 1990.

DESNERCK, Roland - Ostendiana D.356.1/9

Twee bokalen : roman. Oostende : Manga, 1990.

CARTOONS - Ostendiana C.175/22

Cartoons 1990 : 29ste internationale Cartoonfestival Knokke-Heist. Leuven : Davidsfonds, 1990.

ONZE-LIEVE-VROUW - Ostendiana O.279/1

Onze-Lieve-Vrouw ter Duinen, Mariakerke : historische aantekeningen. Oostende : Parochie O.L.V. Ter Duinen, 1961.

SEYS, Raf - Ostendiana S.597/29

Onderwijsinspecteurs langs Koekelare om. Handzame : Druk. Dewilde, 1972.

LANNOY, Danny - Ostendiana L.222/4

Het neogotische stadhuis van Knokke-Heist. Knokke-Heist : Heemkring Cnoc is ier, 1990.

PACKO, Luc - Ostendiana P.102/1

Jabbeke : 1914-1918. Aatrijke : Uitg. Emiel Decock, 1990.

TAFELN TE OOSTENDE IN 1933

door J.G. DE BROUWERE

In 1933 vierde de Association des Propriétaires de Cheveaux de Courses au Galop haar vijftigjarig bestaan. Het jaarlijks banket werd dan ook met bekwame luister ingericht, en wel op zondag 27 augustus 1933, in het Hôtel de la Plage. Van het banket zelf blijft natuurlijk niets over, maar toch diens spijskaart.

Dat menu was een in twee gevouwen half bristol, op de vier zijden bedrukt.

De voorkant was een reproductie van het programma van de wedrennen op zondag 26 augustus 1883, te 14 uur. Deze rennen stonden onder hoge bescherming van de koning (1) en van de hertog van Wellington (2). Dat programma kostte 30 centiemen, wat niet duur was, zijnde ongeveer 35 van onze huidige frank.

Op de eerste binnenbladzijde is de wijnkaart afgedrukt : de eigenaars van galoppaarden waren blijkbaar beslagen oenologen ! Onderaan staat een vermelding van de musicale begeleiding van het eetmaal, met zijn "attractive entertainments". In Oostende kende men toen ook het nu zo verguisde "français"...

Het "Menue" prijkt op de tweede binnenzijde. De heren wisten van fijn eten ! Maar de lezer zal zelf commentariëren : hij bekijkt de reproductie.

De achterkant is een aanduiding van plaats en gelegenheid.

Het afgedrukt exemplaar was het menu van Charles DE SORGHIER (1860-1946), secretaris-generaal van de renbaanmaatschappij.

Menu

Cantaloup 'Frappé.
. Madrilaine Riche aux boutons d'or.
Homard gratiné 'Trinod de la Reynière.
. Voiselle de ris de veau carême.
. Hermite de petits pois aux laitues.
Caneton 'Santalais aux oranges de Torrente.
. Beignets Hollandais.
Coeur de Romaine.
La Pêche voilée chaste 'Suzanne.
. Rive de gesses.
Corbeille de Fruits.
Moka.

- (1) Natuurlijk Leopold II : dat was de tijd toen de koning nog af en toe in Oostende verbleef.
- (2) Arthur Charles WELLESLEY, 4de hertog van Wellington (1849-1934). De hertog was eigenaar van het fort aan wie zijn naam gegeven werd, en waarvan de grond deel uitmaakt van de oppervlakte van de renbaan. De hertog is meteen en o.m. prins van Waterloo, waar koning Willem I aan de eerste hertog, de "iron duke", uitgestrekte landerijen geschonken heeft.

OOSTENDE 1940-45

VOORBEREIDE VERSPERRING OP DE HENDRIK SERRUYSLAAN

door Edwin LIETARD

VANHALST ARTHUR

Arthur, Jules VANHALST zag het levenslicht te Kortrijk op 23 maart 1885 en is er overleden op 81-jarige leeftijd op 30 september 1966.

Hij was gehuwd met Georgette, Maria GHYS, geboren te Kortrijk op 15 augustus 1886 en er overleden op 78-jarige leeftijd op 13 december 1964.

De heer VANHALST was werkzaam bij de havendiensten van onze stad en was ook bedrijvig bij de reddingsdiensten van Oostende.

Hij is drager van verschillende militaire en burgerlijke eretekens en hij ontving van het Oostends stadsbestuur en de Reddingsdienst van Oostende een erepenning voor zijn geleverde prestaties gedurende Wereldoorlog I.

1918 MEDAILLE IN VERGULD BRONS Ø 24 mm MET BRELOK EN RING

R. OSTENDE

Gekroond wapenschild van Oostende boven 2 gekruiste bundels palmtakken.

V. Een tekst in 3 lijnen :

REDDINGSDIENST/1914-1918/A. VANHALST

EX-ONDEROFFICIEREN 1887

Deze vaderlandslievende vereniging werd in het leven geroepen te Oostende op 1 november 1887.

Haar kenspreuk luidt : "Broederlijkheid & Eendracht".

Deze maatschappij hield regelmatig kongressen in onze stad. Bij ieder van deze kongressen werd er door de federatie van Oostende een medaille geslagen.

In de loop van haar 100-jarig bestaan werden er maar liefst 7 kongressen gehouden te Oostende, nml. in 1892, 1897, 1908, 1929, 1956, 1964 en 1987.

Op 22 & 23 mei 1987 werd met grote luister het 100-jarig bestaan van de vereniging gevierd. Er werd een tentoonstelling en feestelijkheden georganiseerd.

De hieronder beschreven en afgebeelde medaille is deze die werd geslagen in 1887, ter herdenking van de inhuldiging van het vaandel.

MEDAILLE VERGULD BRONS AFM. 22/40 mm MET KROON, BOL EN RING

R. Wapenschild van Oostende (bovenste sleutels naar elkaar en onderste naar links gericht) met een kroon en een sierrol.

Op de keper : "EX-SOUS-OFFICIEERS"

Op de sierrol : SECTION D'OSTENDE

V. Blank veld

SOCIÉTÉ LITTÉRAIRE

Dit was een vereniging die vooral de franssprekende elite van Oostende groepeerde.

Deze maatschappij had tevens een bibliotheek die een grote hoeveelheid aan franstalige werken bevatte.

De Société Littéraire werd gesticht te Oostende op 1 mei 1787 en was de enige maatschappij die bij de 2de Franse bezetting in 1794 niet werd opgedoekt. De nieuwe Franse leiders namen deze vereniging aan en formuleerden hun besluit als : nuttig en zelfs noodzakelijk.

In 1887 werd met grote luister het 100-jarig bestaan gevierd van deze vereniging.

MEDAILLE IN BRONS Ø 50 mm.

R. Een rondschrift :

VILLE D'OSTENDE * SOCIÉTÉ LITTÉRAIRE *
Gekroond wapenschild van Oostende.

V. Een rondschrift :

* CENTI ME ANNIVERSAIRE DE LA SOCIÉTÉ

Lauwer- en palmtak over het veld met in het midden een sierrol.
1787 - 1887

SINT-SEBASTIAANSGILDE 1850

De oudste schuttersgilde van Oostende "Sint-Sebastiaansgilde" zou reeds, volgens de kronieken, bestaan hebben bij de Gulden Sporenslag in 1302.

In 1411 gingen de Sebastiaansgilden van Oostende en van Brugge tesamen in de oorlog met de Graaf van Vlaanderen tegen de legers van de koning van Frankrijk.

In 1547 werd de titel van Koninklijk Gilde door Karel V toegekend. Bij de brand van het stadhuis, in 1805, werden verschillende kostbare voorwerpen en archieven vernietigd.

In 1815 werden de schietwedstrijden gehouden op de wijk Hazegras. Op 2 juli 1892 werd het terrein, door Leopold II in pacht gegeven, in de Leffingestraat, gebruikt als veld en werd een clubhuis ingehuldigd.

De hieronder beschreven en afgebeelde medaille is de oudste, in mijn verzameling, van de Sebastiaansgilde van Oostende.

MEDAILLE IN ZILVER Ø 60 mm MET VASTE RING

R. LE JOUR DE FÊTE

Wapenschild van de Sebastiaansgilde.

A. LEFEVERE/LE 14 JUILLET 1850

V. Een tekst verdeeld over 6 lijnen :

SOUVENIR/DE LA FAMILLE DE FEU/MR. J. DERIDDER CHEF/HOMME DE LA SOCIÉTÉ/ROYALE DE ST. SEBASTIEN/OSTENDE

BOEKBESPREKING - "WHITE PLUMES ASTERN"

In De Plate van februari 1986 (blz. 86/42 e.v.) gaf Jan DREESEN een relaas van de motortorpedoboten (MTB) van de Royal Navy die vernield werden in de haven van Oostende op 14 februari 1945.

Onlangs kwam ik in het bezit van een boek met als titel "White plumes astern - The short, daring life of Canada's MTB flotilla" en geschreven door C. Anthony LAW.

Zoals de ondertitel zegt is het de geschiedenis van de Canadese MTB flottielje gedurende Wereldoorlog II. Nochtans heeft deze flottielje een "link" met Oostende.

Het was nml. deze 29ste MBT flottielje die, op 15 januari 1945, onder het bevel van C. Anthony LAW, de haven van Felixtowe (G.B.) verliet en koers zette naar Oostende. Hun taak bestond erin, elke nacht, vanuit Oostende, patrouilles uit te voeren op de Noordzee. Het werden routine opdrachten en niets liet voorzien dat alles zou eindigen in een tragedie.

Door een louter toeval (de radar van de MBT 486 was stuk en kon in Oostende niet hersteld worden) moest Anthony LAW Oostende verlaten op 14 februari 1945 en met zijn schip terugvaren naar Felixtowe. Het was daar dat hij, in de morgen van 15 februari 1945, het nieuws vernam van de volledige vernieling van zijn MTB flottielje.

Anthony C. LAW werd geboren in Londen in 1916. Hij was de zoon van een militair van de "Royal Canadian Regiment"; zijn grootvader was kunstschilder. In 1930 begon LAW zijn studies als kunstschilder en tien jaar later was hij één van de meest belovende, jonge, Canadese schilders. Bij het uitbreken van Wereldoorlog II begon zijn militaire loopbaan. Hij diende op torpedoboten en werd commandant van de 29ste MTB flottielje. Hij nam o.a. deel aan de landing in Normandier. Maar hij bleef ook kunstenaar en steeds had hij zijn tekenblok bij zich. Spoedig was hij gekend als "the painting commander". Na de oorlog keerde LAW terug naar Canada en vestigde zich in Nova Scotia. In 1966 verliet hij de Navy en wijdt zich, sedertdien, volledig aan de schilderkunst.

Het boek is verlucht met zeer veel foto's (waaronder twee van Oostende) en talrijke tekeningen van de auteur. De laatste 6 bladzijden zijn gewijd aan Oostende. Het werd uitgegeven door NIMBUS Publishing Limited, Halifax, Nova Scotia, Canada. ISBN 0-921054-27-0.

Om te eindigen een gedicht geschreven door de seiner Andrew CLEELAND. In zijn eenvoud is het misschien wel de samenvatting van de geschiedenis van de Canadese MTB flottielje.

The raging of the treacherous seas,
Long the arch enemy of the MTBs,
Now ceases to hold us in its spell
As we hear the tale of the Ostend hell.
The truth of cause will be remote,
And intrigue will lend its tragic note;
Here today and gone tomorrow,
As mothers and sweethearts shrink in sorrow;
But above it all is heard the cry-
Oh God, the everlasting question, Why ?

Jean Pierre FALISE

door Norbert HOSTYN

30. Silvain SMIS (vervolg)

Kerkenbouwer

Te Oostende zijn 2 kerken gebouwd naar plannen van architect SMIS, nl. :

- O.L.V. Koningin (Mariakerke). Ontworpen in 1936; uitgevoerd in 1958. In de buitengevel werd veel rotsgesteente uit de Ardennen aangewend. Bedoeling was de werkloosheid in die streek te lenigen.
- Sinte-Godelieve.

Tuinwijk aan de Spuikom

Ook aan de uitbouw van de Opex werkte SMIS mee. Hij ontwierp een complex van ca. 70 huizen met tuinen aan de Spuikom, de toen in volle ontwikkeling zijnde OPEX-wijk (1).

De idee was platte, gelijkvloerse woningen voor bejaarden, en daarnaast huizen met verdieping voor hun kinderen.

Realisaties buiten Oostende

- Gevelontwerp Post en Telegraafgebouw, Veurne.
- Restauratie Vleeshallen, Veurne.
- Grafzerk DE BRABANDERE, Meulebeke.
- Gemeentehuis, Ichtegem.
- Gemeentehuis, Gistel.
- Schoolgebouw, Gistel.
- Kerk in Tervuren, 1958 (hoefijzervormig grondplan, gevelmozaïek van Fritz KIECKENS).
- Kerk te Ruddervoorde
- "'t Ware Heem", tehuis voor ouderlingen te Waregem, 1944 (na wedstrijd).

BOUWAANVRAGEN

Het indienen en goedgekeurd krijgen van bouwaanvragen was voor W.O. II bijlange niet zo'n "calvarie" als vandaag de dag : plannen werden in tweevoud ingediend in het technisch bureel ten Stadhuize. Daar verreed men zoveel mogelijk complicaties met bouwheer en architect. De verantwoordelijken waren trouwens meestal mensen die in de dienst promotie hadden gemaakt en noch bouwtechnisch noch estetisch onderlegd waren.

Indien de stad dan toch al eens een bouwaanvraag weigerde, kon nog altijd verzet aangetekend worden bij de gouverneur.

De wet van 1939 verplichtte de tussenkomst van een architect.

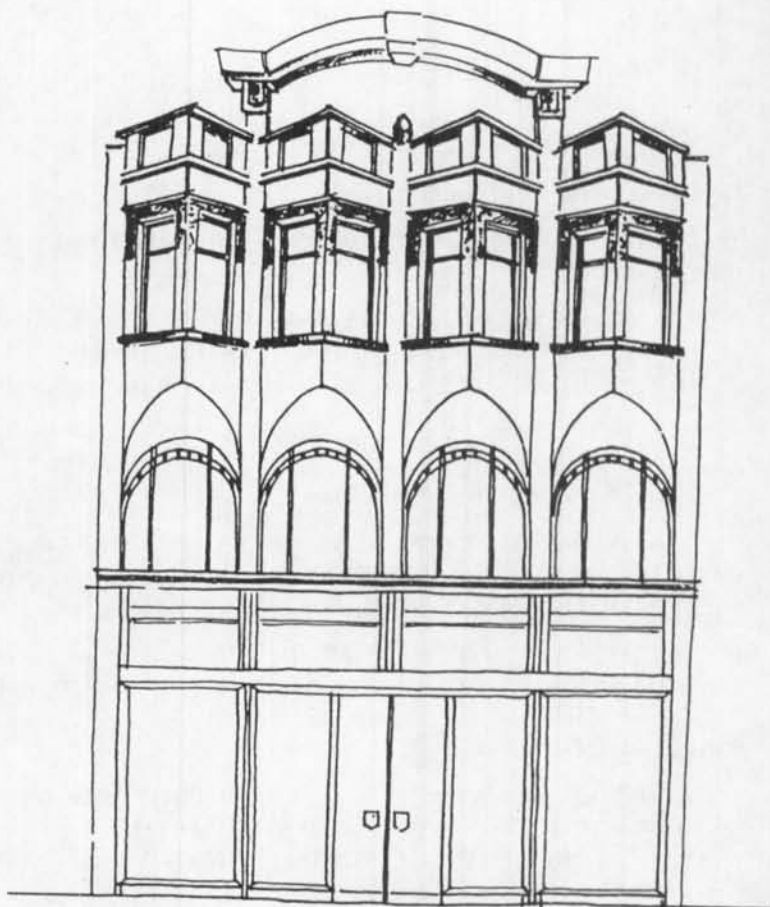
uit een interview met architect SMIS,
zomer 1987.

---

(1) Over het fenomeen der tuinwijken leze men : M. SMETS, L'avènement de la cité-jardin en Belgique, Brussel-Luik. (P. MARDAGA), 1977.

Vlaanderenstraat nr. 6

Van dit prachtig art-
décopand, misschien
wel het mooiste in deze
bouwtrand te Oostende is
de naam van de architect
ons niet gekend (nu
kleding BOUVIER).

Dancing VALENTINO
Groentenmarkt.
architect L. D'HELFT

p.v.b.a A. & Y. MONBALLIU

Noordzandstraat 72, BRUGGE

Tel. 050 - 33 73 12

Jozef II straat 25, OOSTENDE

Tel. 059 - 70 21 13

VERKOOP en HERSTELDIENST - ONDERHOUD

Schrijfmachines - Elektronische rekenmachines - Bureelmeubelen

P R O M O T I E   V E R K O O P

Te koop aan de balie van het Heemmuseum

Ostendiana III + IV + V aan 1.000 Fr

i.p.v. 1.650 Fr

Nu kopen - een enige gelegenheid !!!

Begravenissen
Crematies

NUYTTEN

Inzake rouw
gaat het om diskretie, takt
Binnen een beperkte tijd dienen moeilijke,
vaak pijnlijke beslissingen genomen
Dit vereist ervaring, een gedegen uitrusting
en ook iets bijzonders menselijks,
de juiste toon
Voor dit alles kan u bij Nuytten terecht
Begravenissen, crematies, rouwtransporten,
tegen sociale prijzen
Nuytten is uw steun in droevige dagen

Tel 059/80 15 53 & 70 32 78
Torhoutsesteenweg 88
Petit-Paris - Oostende

